

◀ در سال‌های اخیر یکی از موضوعات ثابت که در گزارش‌های متعدد آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره فعالیت هسته‌ای ایران مطرح شده، طرح ابهام پیرامون چند مکان ادعایی در ایران است که پیشتر در قالب پرونده مطالعات ادعایی در سال‌های منتهی به برجام حل و فصل شده بود. با این حال به نظر می‌رسد بازگشایی این پرونده‌ها به محملی برای فشار و تند شدن لحن گزارش‌های آژانس در قبال ایران تبدیل شده است. درباره این موضوع اختلافی بفرمایید الان دو مکان «تورقوزآباد» و «ورامین» محل چالش است؟ آیا اختلاف ایران و آژانس در این رابطه به تفسیر و نحوه حل این موضوعات بازمی‌گردد؟

پرونده هسته‌ای ایران یک پرونده سفارشی است. کسانی که این پرونده را ساخته و مدیریت می‌کنند، اراده‌ای برای مختومه کردن آن ندارند. موارد ادعایی و مکان‌های اتهامی، پیش‌تر در مذاکرات برجام تعیین تکلیف شده و در قالب PMD بسته و کنار گذاشته شده است. اراده‌ای که در پشت صحنه وجود دارد، قبلاً به صورت ناملموس اعمال می‌شد اما اکنون کاملاً آشکار و صریح نقش ایفا می‌کند و فشار می‌آورد. این جریان علاقه‌مند است که از اهرم فشار، حداکثر استفاده را ببرد؛ زیرا در صورت کنار گذاشتن این موارد اتهامی و ادعایی، دیگر حرفی برای گفتن نخواهد داشت و دلیلی برای اعمال فشار بر جمهوری اسلامی ایران وجود نخواهد داشت. این اصل ماجراست. این پرونده سفارشی، به عنوان اهرم فشاری از سوی آمریکا، اسرائیل و برخی کشورهای دیگر - بویژه با نفوذ قابل توجه اسرائیل در آنها - دنبال می‌شود. غربی‌ها و رژیم صهیونیستی به دنبال زنده نگه داشتن این پرونده هستند؛ زیرا این امر برای آنها جذابیت دارد و به عنوان اهرم فشار عمل می‌کند.

◀ در گزارشی که سازمان چند ماه پیش منتشر کرد به این موارد اختلافی اشاره شده بود. درباره یکی از این دو مکان به فرض وجود آلودگی یا منشأ خرابکاری اشاره شده بود. آیا دلیلی دست داد که آژانس این پرونده را برای احیای پرونده مطالعاتی، مجدداً روی میز بگذارد؟ این مسأله کاملاً دور از انتظار و مغایر با رفتار حرفه‌ای است که از آژانس انتظار می‌رود. همان‌طور که اشاره کردم، سفارشی بودن این پرونده باعث می‌شود این‌گونه به آن دامن بزنند و مطالبات غیرمنطقی مطرح کنند. با بررسی کلی این فرآیند، مشاهده می‌شود که موارد ادعایی به صورت مداوم مطرح شده‌اند. این مسائل از ۲۵ سال پیش

آغاز شده و حدود ۲۰ سال مذاکرات پیوسته در این زمینه انجام شده است. در طول این مدت، مکاتبات متعددی صورت گرفته و پاسخ‌های لازم ارائه شده است. اما هر بار که قانع می‌شوند، از اعلام رسمی بسته شدن پرونده خودداری و از واژه‌های مبهم استفاده می‌کنند؛ یعنی حاضر نیستند که بنویسند پرونده این موضوع اختلافی بسته شده و دوباره از واژه «at this stage» استفاده می‌کنند. این نشان‌دهنده وجود اراده‌ای در پشت صحنه است که به دنبال باز نگه داشتن این موضوع و بهره‌برداری از آن است. یکی دیگر از نشانه‌های واضح این مسأله، در جلسات توجیهی (بریفینگ) است که قبل از نشست شورای حکام برگزار می‌شود. مدیرکل گزارشی را که به صورت روتین قرار است ارائه دهد، پیش از انتشار در اختیار سفرا یا نمایندگان آنها قرار می‌دهد و پرسش و پاسخ انجام می‌شود. در یکی از این جلسات، نماینده یکی از کشورها از مدیرکل پرسید که چرا موضوعی که قبلاً جمع‌بندی و توافق شده بود، مجدداً در گزارش ذکر شده است؟ این موضوع مربوط به یکی از همین مکان‌های مورد بحث بود. گفته شده است که «we agree not to agree to agree» این به چه معناست؟ یعنی اراده نداریم که این پرونده‌ها را ببندیم. اگر we agree not to agree باشد، یعنی صرفاً بازی می‌کنیم. بنابراین، این یک بازی است که همچنان ادامه دارد. این‌طور نیست که فکر کنند جمهوری اسلامی در این زمینه کاهلی می‌کند. مشخص است که در طول این ۲۵ سال، جز این موارد، موارد دیگری نداشتند. نکته مهمی که شما الان به آن اشاره کردید، یکی از همین مکان‌ها بود. گفته شده است که ما فقط از آن لیست،

این چند مکان را بازدید می‌کنیم و دیگر پرونده را می‌بندیم.

کسی که برای این منظور به محیط «تورقوزآباد» آمد، با یک وسیله لیزر پوینتر زد و یک نقطه خاص را نمونه‌گیری کرد. خب همان نقطه‌ای که نمونه‌برداری کردند، آثار یک خرابکاری بوده است. آن خرابکاری یک پرونده است. برای اشخاص مرتبط با این اتهامات، پرونده‌هایی تشکیل و به آن رسیدگی شده است. اما خب نمی‌خواهند بپذیرند که خرابکاری انجام شده است.

◀ آیا بلافاصله این موضوع به آژانس گزارش شده است؟

بله؛ اینها گزارش شده و به آژانس ارائه نیز شده است. خود من چندین مرتبه در این رابطه با مدیرکل مذاکره داشتم. در این رابطه ما هم می‌پرسیم چگونه می‌توانید یک حقیقت را نادیده بگیرید؟ شما با اطلاعاتی ساده آمده‌اید و گفته‌اید اینجا را بکنید. خب یعنی چه که این نقطه را بکنید؟ اصلاً چه کسی آن اطلاعات را در اختیار آژانس قرار داده است؟ آنجا که اصلاً متعلق به یک سازمان دولتی نیست، بلکه در اختیار بخش خصوصی بوده و متعلق به مردم است و تأسیسات دولتی نبوده است. آنها با این شیوه می‌آیند و با اطلاعات جاسوسی، خرابکاری را هم نادیده می‌گیرند. وقتی هم به آنها گفته می‌شود شما توافق کرده بودید که وقتی قانع شدید، باید پرونده را ببندید، چرا نمی‌بندید؟ باز می‌گویند «we agree not to agree» که این پاسخ نشان می‌دهد استفاده از یک ابزار سیاسی و تکرار آن برای آنها جذابیت دارد تا فشار را حفظ کنند. همه اینها مشهود است و اطلاعاتش در اختیار آژانس هم گذاشته شده است.

◀ آیا به طور دقیق اختلاف ایران و آژانس درباره این مکان‌های ادعایی به این مسأله برمی‌گردد که ایران تأکید دارد در صورتی حاضر به حل این موضوع است که آژانس آن را در چهارچوب پرونده مطالعات ادعایی گذشته ببیند، اما آژانس این را قبول نمی‌کند؟

بله؛ آژانس اراده‌ای ندارد که آن را ببندد. خودش هم اظهار کرده است. شما ببینید آقای گروسی در صحبت‌های اخیر خود با رسانه‌ای در مونیخ گفته بود که ایران باید برود و مسأله هسته‌ای‌اش را با آمریکا حل کند. این یعنی چی؟ پس ایران با آژانس مسأله‌ای ندارد، مشکل آمریکاست.

وقتی که دستی از بیرون، پرونده‌ای را شکل داده و آن را تداوم می‌دهد و به آژانس این‌طور دیکته می‌کند که فشارش را بر ندارد و این پرونده‌ها را باز نگه دارد، به



**طی این سال‌ها، تمام این موارد و دسترسی‌هایی که برای مکان‌ها خواسته شده است، همگی در گذشته تحت پروتکل الحاقی بازرسی شده و چندین مرتبه رفت و آمد انجام شده است. حتی برای چند مورد از این مکان‌ها، علاوه بر بازرسان، خود مدیرکل آمد و این پرونده‌ها که بهانه‌ای برای تحریم‌ها بوده است، خاتمه پیدا کرد. همچنین با توجه به بازرسی‌هایی که انجام دادند و مدارکی که مبادله شد، اینها را بستند**